Nr. 217 SOSNOWIEC, wtorek dnia 25 września 1917 roku Rok XII

KURJER ZAGŁĘBIA

Dziennik społeczny, polityczny i literacki. Wychodzi codziennie z wyłączeniem dni poświątecznych.

PRZEDPŁATA. W Sosnowcu bez odnoszenia do domu kwartalnie Mk. 3,50, miesięcznie 1.25 z odnoszeniem do domu oraz w kantorach i księgarniach kwartalnie 4,50, miesięcznie 1,50. Pocztą w okupacji Niemieckiej kwartalnie 4.50 miesięcznie 1.50; Pocztą w okupacji Austrjackiej kwartalnie kor. 7.50 miesięcznie 2.50

OGŁOSZENIA Za jeden wiersz petitu lub jego miejsce przed tekstem Mk. 1.50, po tekście III str. 60 fen. Nadesłane w tekście Mk. 1.75. Zwyczajne ogłoszenia za wiersz petitowy na IV stronie 35 fen. drobne ogłoszenia za wyraz 8 fenigów.

Adres Redakcji i Administracji: SOSNOWIEC, ul. Dęblińska Nr. 7.

Adres dla depesz: „KURJER" — SOSNOWIEC.

Redakcja i Administracja otwarta od 8-ej rano bez przerwy do 7-ej godz. wiecz. W niedziele — — i święta od 9-ej do 11-ej rano. — —

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA przyjmują nadto wszystkie kantory ogłoszeń, księgarnie i — — agentury w kraju i zagranicą. — —

Od wydawnictwa.

Z powodu obchodu wielkiej rocznicy narodowej Tadeusza Kościuszki Wydawnictwo „Kurjera Zagłębia" wypuści wkrótce odpowiednie broszurki o Naczelniku Narodu na tle życia i czynów Kościuszki. Broszurki będą zawierały około dwuch arkuszy druku z oznaczeniem najprzystępniejszej ceny. Uprasza się Sz. Komitety obchodowe w Zagłębiu o wczesne zamawianie broszurek w naszej Administracji dla ustalenia nakładu.

Odpowiedzi państw centralnych na notę Papieską.

Kanclerz Rzeszy Niemieckiej.

Z listu Kanclerza Rzeszy Niemieckiej d-ra Michaelisa do sekretarza stanu przy Watykanie kardynała Gaspar'iego przytaczamy najważniejsze ustępy:

„Oceniając doniosłość, należną orędziu Jego Świątobliwości, rząd cesarsko-niemiecki nie omieszkał zawarte w tym orędziu propozycje poddać poważnemu i sumiennemu zbadaniu; specjalne środki, przedsięwzięte przez rząd w ścisłej łączności z przedstawicielstwem narodu niemieckiego w celu przedyskutowania poruszonych w orędziu kwestji i dania na nie odpowiedzi dostatecznie świadczą o tem, jak bardzo rządowi niemieckiemu zależało na tem, aby w harmonji z życzeniami Jego Świątobliwości, a także w zgodzie z rezolucją pokojową parlamentu Rzeszy z dnia 19 lipca r. b. wynaleźć odpowiednie podstawy dla sprawiedliwego i trwałego pokoju".

Ze szczególną sympatją wita cesarski rząd niemiecki myśl kierowniczą papieskiego apelu pokojowego, w którym Jego Świątobliwość w sposób najzupełniej jasny wypowiada swe przekonanie.

Podzielamy pogląd Jego Świątobliwości, że określone prawidła oraz pewne rękojmie w sprawie równoczesnego i obustronnego ograniczenia zbrojeń na lądzie, na morzu i w powietrzu dla osiągnięcia istotnej wolności i wspólności mórz — stanowią te właśnie przedmioty, przy traktowaniu których nowy duch, który w przyszłości ma panować w stosunkach wzajemnych pomiędzy państwami, miałby znaleźć pierwszy, tyle obiecujący wyraz. Stąd w dalszej konsekwencji wynikłoby zadanie rozstrzygać ujawniające się spory międzynarodowe nie za pomocą sił zbrojnych, lecz środkami pokojowymi, a w szczególności na drodze postępowania rozjemczego, którego szlachetne oddziaływanie, utrwalające pokój, w całej pełni uznajemy, zgodnie z poglądem Jego Świątobliwości. Cesarski rząd niemiecki będzie popierał przytem każdą propozycję, która da się pogodzić równocześnie z interesami żywotnymi niemieckiego państwa i narodu. Niemcy przez swe położenie geograficzne oraz na skutek swych potrzeb gospodarczych skazane są na pokojowe współżycie z sąsiadami, a także z bardziej odległą zagranicą.

Wobec tego żaden naród nie ma w większym stopniu, aniżeli naród niemiecki, powodu ku temu, aby pragnąć, iżby na miejsce ogólnej nienawiści i walki zapanował duch pojednania i braterstwa pomiędzy narodami. Gdy narody, tym duchem ożywione sobie na szczęście i na pożytek uznają wreszcie, iż chodzi o to, aby w stosunkach wzajemnych podkreślać raczej to, co je łączy, aniżeli to co je dzieli, wówczas potrafią one rozwiązać i te poszczególne, dotychczas nierozwiązane kwestje sporne i przytem rozwiązać je w taki sposób, aby dla każdego narodu stworzone zostały zadawalające warunki egzystencji, a dzięki temu, aby na przyszłość wykluczone było powtórzenie się takiej katastrofy międzynarodowej, jak obecna. Tylko przy powyższem przypuszczeniu można istotnie stworzyć trwały pokój, któryby umożliwiał przywrócenie duchowego zbliżenia się narodów oraz gospodarcze odrodzenie społeczeństwa ludzkiego.

To poważne i szczere przeświadczenie pozwala nam żywić mocne przekonanie, że również i wrogowie nasi w przedstawionych przez Jego Świątobliwość do rozważenia propozycjach dopatrzą się właściwych podstaw, a na warunkach, odpowiadających duchowi słuszności oraz położeniu Europy zbliżyć się ku przygotowaniu przyszłego pokoju".

Z listu cesarza Austro-Węgier Karola do Ojca św. Benedykta XV.

—

„Z najgłębszego przekonania witamy przewodnią myśl Waszej Świątobliwości, że przyszły porządek świata musi się oprzeć na moralnej potędze prawa, na panowaniu międzynarodowej sprawiedliwości i prawowitości, a siła oręża ma być wykluczona.—Także my jesteśmy przejęci nadzieją, że podniesienie świadomości prawa odrodzi ludzkość pod względem moralnym. Przyłączamy się tedy do zapatrywania Waszej Świątobliwości, że rokowania stron wojujących mogłyby i powinnyby doprowadzić do porozumienia co do tego, w jaki sposób stwarzając odpowiednie rękojmie, należałoby ograniczyć równocześnie, wzajemnie i stopniowo do pewnej oznaczonej miary zbrojenia na lądzie, na morzu i w powietrzu i w jaki sposób pełne morze należące się słusznie wszystkim ludom ziemi, możnaby uwolnić od panowania czy też hegemonji niektórych ludów, a oddać je do równomiernego użytku wszystkich. W pełni rozumiejąc, jakie znaczenie może oddać sprawie pokoju zaproponowany przez Waszą Świątobliwość środek, żeby międzynarodowe kwestje sporne oddawać obowiązkowo sądownictwu rozjemczemu, jesteśmy gotowi rozpocząć rokowania także na tym projektem Waszej Świątobliwości.

„Gdyby, czego sobie z całego serca życzymy, udało się osiągnąć takie układy stron wojujących, któreby urzeczywistniały te szczytne myśli i przez to dawałyby austrjacko-węgierskiej monarchji pewność dalszego nietamowanego rozwoju, wtedy nie będzie też trudno inne kwestje sporne między państwami wojującemi rozwiązać zadowalająco w duchu sprawiedliwości i słusznego, uwzględniania wzajemnych warunków egzystencji. Gdyby ludy ziemi rozpoczęły z sobą rokowania w myśl propozycji Waszej Świątobliwości, chętnie pokoju, wtedy mógłby stąd zakwitnąć trwały pokój; mogłyby osiągnąć zupełną swobodę ruchów na morzu, ulżyłoby się im gniotących materjalnych ciężarów, a otwarłyby się dla nich nowe źródła dobrobytu.

„Ożywieni duchem umiarkowania i pojednawczości, upatrujemy w propozycjach Waszej Świątobliwości stosowne podstawy do wdrożenia rokowań celem przygotowania sprawiedliwego dla wszystkich i trwałego pokoju, i mamy niepłonną nadzieję, że także nasi dzisiejsi nieprzyjaciele może są ożywieni tą samą myślą. W tej intencji prosimy Wszechmocnego, by pobłogosławił dzieło pokoju, zainicjowane przez Waszą Świątobliwość. Mamy zaszczyt kreślić się Waszej Świątobliwości bardzo posłusznym synem Karolem mp."

—

Prasa o odpowiedzi państw centralnych.

AMSTERDAM. „Allgemeen Handelsblad pisze o odpowiedziach Niemieć i Austro-Węgier na notę Papieża:

Dają one podstawę do dalszych rokowań. Słabe są jednak widoki odnośnej gotowości koalicji.

Katolicki „Tijd" pisze: Ci, co oczekiwali szeregu konkretnych propozycji pokojowych, doznali rozczarowania, tym jednak, którzy niczego nie spodziewali się, nota sprawia bądź co bądź, pewne zadowolenie.

Bliskie rozstrzygnięcie wojny.

ROTTERDAM. (BTW.) Według doniesienia londyńskiej „Daily Mail" naczelna komenda armji angielskiej wydała rozkaz do wojsk, zapowiadający rychłe rozstrzygnięcie wojny światowej.

Lloyd George o bliskim pokoju.

„N. Hamburger Ztng." donosi: „Manchester Guardian podaje treść przemówienia Lloyd Georga do przedstawicieli Trade Unions. Lloyd George określił warunki rozpoczęcia rokowań pokojowych.

Ważne te oświadczenia Lloyda Georga podane zostaną do wiadomości po odpowiedzi Anglji na notę papieża.

Lloyd George jest zdania, że pokój w niezbyt dalekiej już jest przyszłości.

Dokoła pokoju.

LUGANO, (BTW.). „Stampa" dowiaduje się z Rzymu: Stolica Apostolska wyda natychmiast po otrzymaniu odpowiedzi Niemiec i Austro-Węgier na notę pokojową papieża księgę żółtą, która będzie zawierać wszystkie dokumenty, jakie papież podczas wojny wysyłał do różnych państw, oraz odpowiedzi otrzymane na nie.

Wygłodzenie neutralnych.

BERLIN. — Z Rotterdamu donoszą do „Lokal Anzeigera": Amerykański kontroler aprowizacji, Goovas, oświadczył na zjeździe handlowym w Atlantic City, że pierwszym obowiązkiem Stanów Zjednoczonych jest wywóz do krajów sprzymierzonych. Gdyby zaś Ameryka zdecydowała się dać do rozporządzenia państwom neutralnym część żywności swojej, to musiałaby otrzymać w zamian od neutralnych usługi na innem polu.

Pełnomocnictwa Wilsona.

AMSTERDAM, 22 września (BTW). Biuro Reutera donosi z Waszyngtonu: Na konferencji komisji, składającej się z członków senatu i z członków Izby posłów, bil o handlu z nieprzyjacielem uległ zmianie. Wilson otrzymuje prawo cenzurowania poczty, wszelkiego rodzaju depesz itp. pomiędzy Stanami Zjednoczonemi a zagranicą, w celu przeszkodzenia dochodzeniu do Niemiec informacji, mających znaczenie wojskowe.

Niepokoje we Włoszech.

ZURICH (BTW.). Z nad granicy włoskiej donoszą, iż ogromne trudności ekonomiczne i nieznaczne sukcesy militarne, wreszcie widoki nowej zimy wojennej, stały się przyczyną szerzącej się agitacji, która przedziera się również do szeregów wojskowych na froncie. Do ruchu tego przyłączyli się również przyjaciele pokoju, przypuszczając, iż przez to przyczynią się do szybkiego zakończenia wojny.

Niemcy a Argentyna.

BUENOS AIRES. (BTW.). W Izbie toczyły się obrady nad położeniem międzynarodowem. Stronnictwo konserwatywne wystąpiło z wnioskiem za natychmiastowem zerwaniem z Niemcami.

Wypadek króla angielskiego.

HAGA. 22 września. Dzienniki holenderskie przynoszą wiadomość treści następującej: Podczas przejażdżki króla angielskiego samochodem, nastąpił wybuch rezerwoaru, wskutek czego król i szofer odnieśli kontuzje.

—

W Rosji.

—

Nowe rozruchy w Petersburgu.

KOPENHAGA, (BTW.) Na podstawie informacji, które przedostały się z Rosji donoszą, że nowe zamknięcie granicy rosyjskiej, znajduje się w związku z rozruchami w Petersburgu.

Załoga wojskowa Petersburga podzieliła się na dwa obozy: jeden za dalszem prowadzeniu wojny, drugi zaś za natychmiastowem zawarciem pokoju.

Wśród oficerów, należących do arystokracji szerzy się ożywiona agitacja za przywróceniem monarchji.

Zamach na Kiereńskiego.

BERLIN. (BTW.) — Sztokholmski Dagens Nyheter donosi z Petersburga, że dnia 18 b. m. ujawniono nowy spisek na życie Kiereńskiego. Aresztowano 5 wyższych oficerów.

Bolszewicy agitują.

AMSTERDAM, 22 września. (BTW.) „Daily Telegraph" donosi z Petersburga pod datą 19-go września, że bolszewicy znów poczęli działać. Starają się oni wywrzeć wpływ na narady zwołanej na środę konferencji demokratycznej. Zależy im na tem, ażeby z konferencji zrobić rodzaj parlamentu, któryby wybrał ministerjum socjalistyczne i ujął w swe ręce całą władzę. Sami bolszewicy nie są dość liczni, są jednak popierani przez socjal-rewolucjonistów pod przewodem Czernowa.

Ustąpienie Aleksiejewa

AMSTERDAM, 22 września (BTW). Według doniesień dzienników petersburskich Aleksiejew ustąpił ze stanowiska szefa sztabu generalnego, ponieważ Kiereńskij obstaje przy tem, aby wszyscy oficerowie, podejrzani o udział w sprzysiężeniu Korniłowa, ustąpili ze sztabu generalnego, pomimo iż jest rzeczą trudną zastąpić ich przez innych. Domniemanym zastępcą Aleksiejewa na stanowisko szefa sztabu generalnego jest b. wódz naczelny frontu południowo-zachodniego, gen. Czeremisow.

N. K N. zamiera.

Polska partja socjalistyczna w Galicji wystąpiła oficjalnie z Naczelnego Komitetu Narodowego, motywując swój krok tem, że do poprowadzenia polityki polskiej w Austrji jest Koło polskie. Poza tem dodano, że instytucje i prasa N. K. N. zeszły ze stanowiska ogólnych zadań N. K. N. na teren walki partyjnej i prowadzone w interesie polityki konserwatystów galicyjskich, nadużywały swych stanowisk i środków, powstałych z ofiar całego narodu.

Tak więc instytucja polityczna, która z początku wojny zgrupowała wszystkie polskie partje polityczne, dziś reprezentuje tylko dwa stronnictwa; demokratów i stańczyków. Reszta społeczeństwa w Galicji wyparła się NKN.

Z dnia na dzień.

* **Z Warszawy na prowincję.** Znaczna liczba uboższych rodzin, niezabezpieczonych na zimę od chłodu i drożyzny, opuszcza Warszawę.

Objaw ten zauważono w kancelarjach cechów rzemieślniczych. Mnóstwo czeladników zgłasza się o zasiłki na wyjazd, przeważnie do rodzin, osiadłych na roli.

Jest przewidywany napływ rzemieślników do wsi i osad co może nawet wywołać na razie pewien przewrót w zaopatrywaniu się włościan w wytwory rzemieślnicze. W wielu miejscowościach kmiecie mieć będą rzemieślników u siebie.

* **P. Wacław Janasz,** powrócił do Warszawy po 6 tygodniowym pobycie w Szwajcarji. Bawił tam w charakterze delegata R. G. O. dla uzyskania subsydjów pieniężnych na pomoc dla dzieci, zostających pod opieką R. G. O. Zabiegi jakie rozwinął na gruncie szwajcarskim zostały uwieńczone pomyślnym wynikiem. R. G. O. pożyczka prawdopodobnie dość poważne miesięczne zasiłki pieniężne, wynoszące kilkaset tysięcy marek na instytucje opieki nad dziećmi, zostające pod jej egidą. Kiedy pierwsza pomoc pieniężna nadejdzie, przewidzieć trudno, ze względu na szereg formalności, które muszą być jeszcze załatwione. Niezależnie od tego p. Janasz przyśpieszył dostawę 1 wagonu mączki Nestle'a dla R. G O

Oddanie szkolnictwa.

W „Dzienniku Rozporządzeń" czytamy:

„Gdy pertraktacje z Tymczasową Radą Stanu Królestwa Polskiego i z ustanowioną przez nią i upoważnioną do tego Komisją Przejściową stworzyły podstawy oddania szkolnictwa w ręce polskie, gdy pozatem Komisja uchwaliła przepisy tymczasowe o szkołach elementarnych w Królestwie Polskiem i zgodę swą wyraziła na ustawę, dotyczącą uwzględnienia potrzeb szkolnych mniejszości, oraz ustawę wykonawczą do tej ustawy, wydaję następujące Rozporządzenie, dotyczące oddania zarządu szkolnictwa Komisji Przejściowej, ustanowionej przez Tymczasową Radę Stanu.

§ 1. Zarząd szkolnictwa w General-Gubernatorstwie Warszawskiem oddaje się od 1 października r. b. Komisji Przejściowej, ustanowionej przez Tymczasową Radę Stanu Królestwa Polskiego.

§ 2. Od chwili oznaczonej traci moc obowiązującą rozporządzenie o organizacji szkolnictwa z dnia 24 sierpnia 1915 roku, jak również tracą moc obowiązującą ogólne przepisy Szefa Administracji, wydane na mocy tegoż rozporządzenia.

§ 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia poleca się Szefowi Administracji.

Warszawa, dnia 12 września 1917 roku.

General-Gubernator
von Beseler.

Z Sosnowca

Dnia 24 IX

— **Komitet Obchodu Kościuszkowskiego w Sosnowcu** zawiadamia, że plenarne posiedzenie Komitetu Obchodu Kościuszkowskiego odbędzie się w środę dnia 25 b. m. o godz. 7 i pół wieczór na plebanji przy ul Kościelnej. Oddzielne zaproszenia rozsyłane nie będą.

— **Poświęcenie kamienia węgielnego pod pomnik.** Jutro, we wtorek, o godz. 5 i pół popołudniu odbędzie się założenie i poświęcenie kamienia węgielnego pod pomnik Tadeusza Kościuszki u zbiegu ulic Szerokiej i Browarnej.

— **Podpisy na akcie erekcyjnym.** Kto z przedstawicieli instytucji społeczno-kulturalnych, biorących udział w Komitecie Obchodu Kościuszkowskiego, pragnie podpisać akt erekcyjny, który będzie zamurowany w kamieniu węgielnym pomnika Kościuszki, jest proszony o zgłoszenie się do sekretarjatu wspomnianego Komitetu przy ul. Kołłątaja Nr. 10 do wtorku 25 b. m. do g. 5 wiecz.

— **Drzewka uliczne.** Drzewka przy ul. Polnej z powodu braku palików skarane są wprost na zagładę. Ze względu na przyszły wygląd i zdrowotność miasta, należałoby nad uliczną zielenią roztoczyć lepszą opiekę.

— **Straszliwy orkan.** Miasto Pabjanice i okoliczne wsie nawiedził przedonegdaj straszliwy orkan. W ciągu trzechminutowej nawalnicy z gradem zniesione zostały budynki, powyrywane drzewa z korzeniami. Szkody wynoszą 3 miljony marek. Są ranni i zabici.

Z Będzina.

+ **Otwarcie Rady Rzemieślniczej.** Wczoraj, w niedzielę, odbyła się uroczystość otwarcia Rady Rzemieślniczej zjednoczonych Cechów Zagłębia Dąbrowskiego. O godz. 9 i pół rano w kościele na Górze Zamkowej odprawiona została Msza św., którą celebrował ks. kanonik Piasecki, poczem liczne zgromadzeni przedstawiciele cechów rzemieślniczych udali się ze sztandarami przy dźwiękach orkiestr do sal Klubu obywatelskiego, gdzie odbyło się inauguracyjne posiedzenie Rady.

. Szczegółowe sprawozdanie z przebiegu tej uroczystości ze względów technicznych odkładamy do następnego numeru.

+ **Ziemniaki.** Komisja aprowizacyjna dla ludności chrześcjańskiej otrzymała rozporządzenie z magistratu aby z dniem 24 września, zmniejszyć wydawane porcje ziemniaków do „jednego funta na osobę. Cena podobno ma być również zmniejszona, lecz dotychczas jeszcze nie zdążono jej ustalić.

+ **Rozporządzenie.** Wydano rozporządzenie, iż osoby sprzedające środki spożywcze lub napoje oraz przedmioty codziennego użytku, obowiązane są do wywieszania cennika towarów w swych sklepach lub miejscach sprzedaży. Cenniki wywieszone być winny w sklepach na zewnątrz w języku niemieckim i polskim, po uprzednim zaświadczeniu przez odnośne komisarjaty. Sprzedaż towarów po cenach wyższych, jak w cenniku, jest wzbronioną.

Redaktor odpowiedzialny JÓZEF OSKOLSKI. Wydawca ANTONI MAZURKIEWICZ. Drukarnia „KURJERA ZAGŁĘBIA" ul. Deblińska Nr. 7.
Za pozwoleniem Cenzury Niemieckiej.